

Internetconsultatie - Wetsvoorstel tot wijziging omgevingswaarde stikstofdepositie 2030 en vergunningplicht o.a. intern salderen

– 22 maart 2023

Met veel interesse heeft de Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) kennisgenomen van het wetsvoorstel om de wettelijke stikstofdoelstelling (omgevingswaarde) van 2035 naar 2030 te versnellen en een natuurvergunningplicht voor stikstof gerelateerde wijzigingen in te stellen, waaronder het intern salderen. NVDE onderkent het enorme belang van natuurbescherming en wil daar een bijdrage aanleveren. Het is naast voor natuurherstel ook voor het tegengaan van klimaatverandering cruciaal dat het kabinet voortvarend aan de slag gaat met het oplossen van het stikstofprobleem. Het naar voren halen van de ambities (van 2035 naar 2030) vraagt om een geloofwaardig geborgd maatregelenpakket. Niet alleen de bouw van woningen, maar ook de bouw van energietransitieprojecten loopt vertraging op doordat een juridisch geborgd, robuust pakket aan maatregelen van het kabinet om het stikstofprobleem op te lossen nog ontbreekt. Juist duurzame energieprojecten leiden vaak zowel tot lagere CO₂-emissies als tot structureel lagere stikstofemissies (NO_x). Ook het PBL geeft aan dat juist energietransitie-initiatieven in de waardenketen bedragen aan stikstofreductie. Dit wetsvoorstel in de huidige vorm maakt het veel moeilijker om energietransitieprojecten uit te voeren c.q. vergunningen te verkrijgen. De randvoorwaarden en projecten moeten hand in hand gaan. Daarom pleiten wij met een brede coalitie van bedrijven ervoor de energietransitie prioriteit te geven in de stikstofaanpak en de verdeling van vrijgekomen stikstofruimte.

In deze zienswijze lichten wij dit verder toe en roepen wij op tot een aantal concrete wijzigingen van het huidige wetsvoorstel.

Wij vragen aandacht voor de volgende hoofdpunten:

1. **Het juridisch borgen van het belang van de energietransitie in het wetsvoorstel**
2. **Het belang van de energietransitie meenemen in de ijkmomenten van 2025 en 2028**
3. **Het ontwikkelen van een apart juridisch kader voor intern en extern salderen bij en via energietransitieprojecten**
4. **een juridisch houdbaar alternatief voor de energietransitie in plaats van de bouwvrijstelling**
5. **standaardteksten voor de onderbouwing van ‘alternatieven’ en ‘dwingende redenen’ vanuit de ADC-toets en een lijst van standaard maatregelen voor natuurcompensatie.**

1. Het juridisch borgen van het belang van de energietransitie in het wetsvoorstel

Uit de meest recente Klimaat & Energieverkenning blijkt dat het kabinet al achterloopt met het halen van de klimaatdoelstellingen voor 2030. In de notitie [Aanvullende maatregelen KEV](#) heeft de NVDE suggesties gedaan voor aanvullende maatregelen om het ‘beleidsgat’ tussen het vastgesteld, voorgesteld en geagendeerd kabinetsbeleid enerzijds en de kabinetsambities anderzijds te dichten. Vanuit RepowerEU wordt het belang van strategische autonomie en de rol die de energietransitie hierin heeft benadrukt. Door congestie op het net staan de projecten op het gebied van elektrificatie en groene waterstof zwaar onder druk. Belangrijke projecten om dit probleem op te lossen, de energietransitie te versnellen en de klimaatdoelen van 2030 te kunnen halen lopen met [het wegvallen van de bouwvrijstelling](#) nu een groot risico op vertraging. Dergelijke projecten moeten nu opnieuw integraal beoordeeld worden en nieuwe projecten hebben ook een vergunning voor de bouwfase nodig. Dit verlengt de doorlooptijd van energietransitieprojecten¹. Wij verzoeken u om ook in deze wet vast te leggen dat het belang van de energietransitie **een prioritair belang** vormt.

De doorlooptijden van energietransitieprojecten moeten korter. Daarom deed de NVDE op 1 november jl. naar aanleiding van publicatie van de jaarlijkse Klimaat- & Energieverkenning (KEV) al samen met een brede coalitie van bedrijven een [oproep](#) met voorstellen voor versnelling. We vragen in dit kader bijzondere aandacht voor de voorgestelde invoering van een vergunningplicht voor stikstof gerelateerde wijzigingen. Op basis van de huidige regels in de Omgevingswet en het Omgevingsbesluit volgt, dat artikel 3.4 Awb van toepassing is op deze vergunningaanvragen. Dat lijkt ons onnodig vertragend werken, zeker gezien het doel, waarvoor deze vergunningplichten worden ingevoerd.

¹ Naast Porthos zelf zijn voorbeelden hiervan de aansluitingen van nieuwe offshore windparken, zoals IJmuiden Ver (twee jaar) en Nederwiek 1 en 2 (1 jaar). Ook is er een mogelijke impact op projecten als de waterstofinfrastructuur (backbone en opslag), laadinfra voor elektrisch vervoer en grootschalige warmte-infrastructuurprojecten zoals het project WarmtelinQ.

Het gaat in feite om (bestaande) rechten, die expliciet herverdeeld gaat worden. Wij zijn van mening dat dit sneller kan en moet dan 26 weken met het oog op de noodzaak voor kortere doorlooptijden. Het verzoek is om bij invoering van de voorgestelde vergunningplicht ook de van toepassing zijnde totstandkomingsprocedure aan te passen.

2. Het belang van de energietransitie meenemen in de ijkmomenten van 2025 en 2028

In het wetsvoorstel wordt juridisch vastgelegd dat in elk geval in 2025 en 2028 wordt bezien of met het maatregelenpakket kan worden voldaan aan de omgevingswaarde voor 2030² en of er dringende redenen zijn voor de regering om een voorstel van wet tot wijziging van de doelstelling en deadline in te dienen. Dit gaat om dwingende inhoudelijke redenen om 'iets meer tijd te nemen' voor het halen van die aangescherpte omgevingswaarde. NVDE pleit ervoor dat **I)** de regering **juridisch vastlegt** in het wetsvoorstel dat **het belang van de energietransitie** hierbij aantoonbaar wordt meegenomen en **II)** de regering deze beoordeling **niet alleen maakt, maar samen** met een brede vertegenwoordiging van de belangrijkste belangen (energie, industrie, klimaat, natuur, wonen, agrarisch) in het stikstofdossier. De regering stelt hiervoor een **uitvoeringsoverleg** samen, waarin de energiesector een geborgde plek aan tafel krijgt.

3. Het maken van een apart juridisch kader voor intern en extern salderen bij en via energietransitieprojecten

De NVDE ziet [kansen](#) om duurzame energie juist een bijdrage te laten leveren aan het oplossen van het stikstofprobleem en het herstellen van de natuur, bijvoorbeeld via *productie van groen gas via mono-mestvergisting, duurzame energieprojecten die uitgaan van multifunctioneel ruimtegebruik* als alternatief business model voor veehouders die willen krimpen of stoppen³ of het intern / extern salderen via zon- en windprojecten. Zowel opties voor intern salderen (de bespaarde emissies tijdens de bedrijfsfase gebruiken om tijdelijke emissies tijdens aanlegfase te salderen) als extern salderen (denk extra aanleg van zon -of windparken om de aanleg van woonwijken weer mogelijk te maken) zouden verder kunnen worden uitgewerkt in dit wetsvoorstel. Ook salderen binnen de sector is een mogelijkheid en heeft onze voorkeur, denk aan het gebruik van de vermeden uitstoot door opwek met zonnepanelen voor saldering bij de realisatie

² tenminste 74% van het areaal van de voor stikstof gevoelige habitatten in Natura 2000-gebieden waarop de depositie van stikstof niet groter is dan de hoeveelheid in mol per hectare per jaar waarboven verslechtering van de kwaliteit van die habitatten niet op voorhand is uit te sluiten is.

³ Voorbeelden hiervan zijn agri-PV of grondgebonden zonneparken als buffergebied tussen een Natura 2000 locatie en een stikstofproductie locatie. Dit biedt agrariërs een extra inkomstenbron. Eventuele inkrimping van huidige activiteiten hoeft dan niet per definitie te leiden tot het (volledig) stoppen met bedrijfsactiviteiten om bedrijfseconomische redenen. Naast zonnestroom liggen hiervoor ook kansen voor windenergie en op het gebied van onze warmtevoorziening specifiek voor zonnecollectoren.

en bedrijfsvoering van duurzame energieprojecten, zoals een bio-warmte-installatie⁴. Door het ontbreken van een geborgd nationaal pakket van maatregelen rondom stikstof en natuurherstel is bovendien de onzekerheid omtrent de vergunningverlening voor deze projecten vergroot. Wij verwelkomen de uitzondering van de vergunningsplicht voor intern salderen voor de energietransitie.

4. Een juridisch houdbaar alternatief voor de energietransitie in plaats van de bouwvrijstelling

Zorg zo snel mogelijk voor een **juridisch houdbaar alternatief gebaseerd op geborgde stikstofreductie in plaats van de bouwvrijstelling** en geef energietransitieprojecten hierbij de hoogste prioriteit, vanwege de bijdrage die zij kunnen leveren aan CO₂-reductie, stikstofreductie én natuurherstel. Denk hierbij aan een generieke toestemming/regeling voor duurzame energie en de daarbij behorende infrastructuur of het creëren van een aparte uitzonderingscategorie⁵ in de wet voor dit type projecten. NVDE pleit in dit licht voor een *categorisering* in het wetsvoorstel voor verschillende type projecten. Daarbij wordt een verschil gemaakt tussen **(A)** activiteiten die alleen stikstof uitstoten in de aanlegfase (bijvoorbeeld windparken, hoogspanningsstations, netinfrastructuur, laadinfrastructuur, energieopslag, warmtenetten, elektrificatie in de industrie) en **(B)** activiteiten die zowel in de aanleg als exploitatiefase stikstof uitstoten. Het is vervolgens van belang om te kijken naar de latente ruimte die aanwezig is een gebied, en deze ruimte vervolgens te verzamelen en te gebruiken voor de eerste categorie (A). De activiteiten van categorie A, energietransitieprojecten, kunnen op basis van de noodverordening al worden aangemerkt als ‘projecten met dwingende reden van groot openbaar belang’. Deze categorie projecten kan via het stikstofregistratiesysteem (SSRS) ontwikkelruimte krijgen. Wij verzoeken verder om deze categorie eventueel ook toe te voegen in artikel 16.53c lid 2 van de Omgevingswet als uitzondering voor de verplichting om een passende beoordeling op te stellen, om vertraging te voorkomen voor deze projecten te voorkomen. In de memorie van toelichting wordt terecht gewezen op het voorstel van de Europese Commissie als onderdeel van het pakket maatregelen onder de noemer ‘REPowerEU’ om ten behoeve van de versnelling van de besluitvorming over plannen en projecten voor duurzame energie specifieke regels in de richtlijn hernieuwbare energie op te stellen over de toepassing van artikel 6, derde lid.

⁴ In het lineaire emissie-denken en de daarop gebaseerde huidige emissiewetgeving wordt nog geen rekening gehouden met de netto veel lagere NO_x-uitstoot van een bio-ketel. Deze is immers veel lager dan de NO_x uitstoot van een gasketel als meegenomen wordt dat de stikstof die uit de pijp komt bij een bio-ketel even daarvoor uit de atmosfeer is gehaald en bij een gasketel juist wordt toegevoegd aan de atmosfeer.

⁵ Een voorwaarde voor deze uitzonderingscategorie om in overeenstemming te zijn met de Habitatrichtlijn, vormt dan wel dat met behulp van een ecologisch onderzoek wordt aangetoond dat de energietransitieprojecten die uitgevoerd worden geen (negatieve) effecten hebben op de instandhoudingsdoelstellingen in het betreffende Natura-2000-gebied.

5. standaardteksten voor de onderbouwing van ‘alternatieven’ en ‘dwingende redenen’ vanuit de ADC-toets en een lijst van standaard maatregelen voor natuurcompensatie.

Om ervoor te zorgen dat projecten zo weinig mogelijk vertraging oplopen, roepen wij op tot meer standaardisatie. Dit geldt met name voor de onderbouwing van ‘alternatieven’ en ‘dwingende redenen’ vanuit de ADC-toets en een lijst van standaard maatregelen voor natuurcompensatie. Het voordeel hiervan is dat dit duidelijkheid schept bij initiatiefnemers. Denk hierbij aan maatregelen als landschappelijke / ecologische ruimtelijke inpassing in de omgeving van een project of aankoop van grond om nieuwe natuur te creëren. Onderzoek daarnaast ook of energietransitieprojecten vanwege hun potentiële bijdrage aan stikstofreductie, CO₂-reductie en natuurherstel kunnen worden uitgezonderd van het nemen van compenserende maatregelen.

Wij zouden het vanuit NVDE waarderen als het wetsvoorstel wordt aangepast op basis van deze zienswijze. Neem gerust contact met ons op, als u vragen heeft over onze inbreng.

De Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) maakt zich sterk voor een energievoorziening die volledig is gebaseerd op hernieuwbare energie door het bundelen van krachten uit de gehele sector. De aangesloten bedrijven zijn actief in hernieuwbare elektriciteit, warmte en gassen en in duurzame mobiliteit, de gebouwde omgeving en de industriële sector. De activiteiten voor hernieuwbare energie bij duizenden aangesloten bedrijven vertegenwoordigen een omzet van tientallen miljarden euro's.